

„Az egész életen át tartó tanulás programja”

Szakmai gyakorlat Olaszországban

A Galileo Progetti Nonprofit Kft. 16 fő részvételével ingyenes bölcsődei szakmai gyakorlatot indított Olaszországban. A gyakorlat költségeit (képzési díj, utazási- és szállásköltség, stb.) az Európai Unió állta, egy Leonardo da Vinci Mobilitás projekt keretében.

A Galileo Progetti Nonprofit Kft-t 2009-ben alapította a firenzei Cooperativa Sociale Arca (Olaszország) magyar partnerekkel együtt, budapesti székhellyel. Legfőbb célja a szociális szféra fejlesztése, különös tekintettel annak európai aspektusaira, azaz az európai szintű mobilitások és a tapasztalatcserék támogatása, főként az olasz-magyar kapcsolatokra fókuszálva. A tulajdonosokat az a meggyőződés vezérli, hogy a mobilitási projektekből megszerezhető nemzetközi tapasztalatok növelik a személyes és szakmai kompetenciákat, s ezzel jelentős hatással bírnak majd a résztvevők munkahelyi környezetének fejlődésére, szakmai teljesítményükre, versenyképességükre, valamint a partnerkapcsolatok megismerésével lehetőségük van saját kapcsolati-, hálózati tőkéjük fejlesztésére is.

A projekt résztvevői szakmai kompetenciájuk fejlesztésében érdekelt bölcsődei kisgyermekgondozó, kisgyermeknevelői képzettséggel (OKJ) és óvópedagógus (felsőfokú) végzettségű munkavállalók közül kerültek kiválasztásra.

Elvárás volt a pályázatnál, hogy a jelentkezők motiváltak legyenek egy interkulturális tapasztalatszerzésre, készek legyenek a képzési folyamatban való részvételre még a szakmai gyakorlatot megelőzően – amely magába foglalta a nyelvi, a szakmai és a kulturális felkészítést – továbbá nyitottak legyenek a külföldi kollégákkal való együttműködésre, aktívan részt kívánjanak venni a fogadó bölcsőde munkatársainak/dolgozóinak tevékenységeiben, illetve készek legyenek arra, hogy új módszereket tanulmányozzanak.

Azzal, hogy a résztvevők a különböző munkahelyeken egyesével kerültek elhelyezésre, elősegítettük könnyebb beilleszkedésüket a helyi munkaközösségbe, és ez a nyelvi fejlődésük szempontjából is kedvező hatású volt. Minden résztvevő szakmai és nyelvi fejlődését egy személyes mentor, a fogadó intézmény (bölcsőde) vezetője segítette. A mentor volt felelős a munkaprogram megvalósításáért, a gyakorlat megvalósulásának ellenőrzéséért

(monitoring), az eredmények értékeléséért, támogatta a munkaközösségbe való beilleszkedést, ellenőrizte a szakmai képzéseken, a munkavédelmi felkészítésen, a csoportos képzéseken, szupervíziós találkozókön és látogatásokon való részvételt. A mentor kulcsszerepet kapott minden szakmai és személyes, továbbá a képzéssel kapcsolatos probléma feltárásában és megoldásában.

A Galileo Progetti Nonprofit Kft. jelentős figyelmet fordít a hátrányos helyzetűek társadalmi integrációjára is, ezen belül a fogyatékossgal élő fiatalok és gyermekek bevonására a különböző projektekbe.

Jelen mobilitás projektben Galileo Progetti Nonprofit Kft-t szorosán

együttműködött Olaszország egyik legnagyobb nonprofit szervezetével, az ARCA Cooperativa Sociale-val, amely Toszkánában több, mint 50 bölcsődét üzemeltet, illetve lát el szakmai felügyelettel.

Az ARCA mellett a CEPISS Cooperativa Sociale is részt vesz a szakmai gyakorlatok lebonyolításában.

Segítségükkel a szakmai gyakorlaton résztvevő hazai bölcsődei gondozók összevethették és kiegészíthették szakmai tapasztalataikat az ARCA/CEPISS által működtetett olasz bölcsődékben alkalmazott módszertanokkal és eszközökkel.

Piovano Claudia
Galileo Progetti
Nonprofit Kft.

Élet egy toszkán bölcsődében

2014 tavaszán egy Leonardo da Vinci mobilitási projekt keretében 5 hetet tölthettem egy toszkán bölcsődében. A programban 16-an vetünk részt, 4 turnusban utaztunk ki Olaszországba.

A kiutazásunkat 80 órás olasz tanfolyam előzte meg, ahol az alapvető szavakat, kifejezéseket sajátíthattuk el, valamint szakszókincset, mondókat, dalokat is tanultunk. Három társammal 2014 Húsvét vasárnapján

vágtunk neki az öthetes kalandnak. Jómagam a firenzei Pandiramerino Bölcsődébe kerültem.

A kinti lányok nagyon kedvesen, barátságosan fogadtak nem volt nehéz beilleszkedni. A kezdeti nyelvi nehézségeket is könnyen áthidaltuk.

A Pandiramerino Bölcsőde 2013 szeptemberében nyitotta meg kapuit. Az önkormányzat és az Arca-Cepisszociális szövetkezet által közös fenntartású intézmény 7:30- 17:30-ig fogadja a 3-36 hónap közötti gyerekeket. A bölcsőde specializációja a multikulturális nevelés. Az olasz gyerekeken túl albán, román, perui és sri-lankai gyermekek testi-lelki jólétéről is gondoskodtak a nevelők. A bölcsőde saját konyhával rendelkezett. Az irodán, raktárakon és mosókonyhán túl három foglalkoztató volt az épületben: tornaszoba, eurisztikus szoba és alkotószoba.

A bölcsődében három csoport – magyar szóhasználat szerint egység – volt. Egy csoport két szobából – a szobák között tolóajtók voltak –, fürdőszobából és altatószobából állt. A csoportok ajtaja közvetlenül a folyosóról nyílt, nem kellett áthaladni a fürdőszobán bemenetelkor. A gyerekek öltözőszekrényei a folyosón kaptak helyet, jelek helyett a kicsik fényképe és neve volt a szekrényajtókon. Egy-egy csoportban 4 nevelő (3 főállású-napi 6 órában, 1 részmunkaidős-napi 4 órában) és egy technikai asszisztens dolgozott. A technikai asszisztens a csoport szerves részét képezte, pelenkaváltáson kívül mindenbe bevonták. Ha valamelyik kisgyermeknevelő lebetegedett, azonnal helyettesítőt rendeltek ki. Az

intézmény vezetője is csoportban dolgozott, helyettes nem volt, így a vezetőn kívül a külső koordinátor felelt a szakmai munkáért.

A beszoktatás náluk is fokozatosan, szülővel történt, de a gyerekek később, körülbelül 3-4 hét elteltével aludtak ott először a bölcsődében. A saját kisgyermeknevelő-rendszer főként a beszoktatás napjaiban, illetve az adminisztráció vezetésében érvényesült. Beszoktatás után kollektív felelősséggel tartozott minden kisgyermeknevelő minden kisgyermekért, nemcsak a sajátja öltöztette, vetkőztette, vitte foglalkozásra. Korcsoportos csoportokkal dolgoztak.

Én a középső csoportba kerültem, ahol 19 kisgyermek jólétéről gondoskodtak a kinti kollegák.

Az olasz metodikában is érvényesült a kuckósítás elve, volt külön olvasó, szépítkezős, baba és főzősarok. A játékok többsége nyitott polcokon volt, de számosságát tekintve kevesebb volt, mint amihez én itthon hozzászoktam.

A nyitott polcokon helyezték el az úgynevezett „Szív könyveit”. Ezeket a kis könyvecskéket a beszoktató szülő állította össze a beszoktató alatt: családi és barátokról, házi kedvencekről készített fotók kaptak benne helyet kis feliratokkal. A gyerekek nagyon szerették ezeket a könyveket forgatni és mutogatni egymásnak. A szoba és az intézmény díszítettsége is egyszerűbb volt a hazinál. A nevelők reggelenként mindig más csoportba összegyűlve vár-

ták a gyerekeket. A gyerekek többsége $\frac{1}{2}$ 9 körül érkezett. Minden gyermek olyan fogadtatásban részesült, hogy azt érezhette, ő egy kis sztár. A csoportok 9 óra körül váltak szét. A mi csoportunkba a „reggeli” előtt a szőnyegre telepedtünk a gyerekekkel és elénekeltük a köszöntőéneket. Ezt követően az asztalhoz kísértük a gyerekeket és közösen elfogyasztottuk a gyümölcsöt. A gyümölcsök hámozatlanul érkeztek a csoportba, minden gyümölcs pucolásához mást-mást énekeltek. Énekelve, jó hangulatban telt az étkezés. A meghámozott, szeletekre vágott gyümölcsöt a gyerekek adták körbe. A vizet minden kisgyermek saját magának tölthette: az üvegből kis kancsóba töltötte a nevelő és abból töltötte tovább a kisgyerek a poharába a folyadékot. Az étkezés befejeztével még egy-két dalt elénekeltek az asztalnál. Ezek mindig kézzel mutogatható dalok voltak. Nem voltak tabutémák, szabadon énekeltek a vámpirokról, Zorróról, Pinocchioról.

Reggeli és pelenkaváltás után 3 kis csoportra bontották a gyerekeket,

így egy-egy nevelőre 5-6-7 kisgyerek jutott. Az, hogy ki melyik csoportba került a gyerekek aznapi hangulata és a tevékenységek határozták meg. A bölcsődében a nevelési év célkitűzése mindig valamilyen projekt teljesítése. Ott jártamkor a fény és árnyék volt a téma, így a foglalkozásokat is e köré szervezték a lányok.

A csoportok közül egy mindig a szobában maradt, egy a folyosóra vagy valamelyik foglalkoztatóba, nagyon ritkán udvarra ment. A szobában hol gyurmáztak, hol felolvastak a gyerekeknek: a nevelő magasra tartotta a könyvet és a gyerekek felé mutatva mesélt belőle (a mese a sötétségről szólt), illetve volt, amikor dramatizálta is azt. Jól kihasználták minden teret, ilyenkor az altatószoba is benépesült. Ebben a szobában a sötétítő segítségével vaksötétet lehetett teremteni, így nagyon jókat játszhattak a gyerekek a kis elemlámpáikkal, illetve az írásvejtővel. A folyosón falra szerelhető játékok, illetve tornapadok, alagutak biztosítottak remek elfoglaltságot a gyerekeknek. Amint fent leírtam volt három foglalkoztató is. A tornaszobában nagymozgást fejlesztő eszközökkel játszhattak a gyerekek, az alkotószobában általában kreatív módon festettek a gyerekek. Kreatív módon: azaz nemcsak ecsettel, és nemcsak festékekkel (pl.: narancssal, kávéval). Volt itt egy alulról megvilágítható asztal, amely szintén szerepet kapott az árnyék-fény projektben. Mindenféle termést pakoltak rá,

máskor homokot szórtak rá és rajzolgattak a homokban – mindezt félhomályban. A harmadik foglalkoztató az úgynevezett eurisztikus szoba volt. Ez egy nagy szoba, melynek egyik falán tornaszákok csüngtek. A tornaszákokban különböző hétköznapi tárgyak voltak (függönykarika, parafadugó, kupak, befőttesüveg, lánc..).

Ezekből a tornaszákokból a nevelő leszedett 2-3-at, kiborította a tartalmukat és hagyta, hogy a gyerekek saját fantáziájukra hagyatkozva felfedezzék a tárgyakat. Szabadon csöröghettek, zöröghettek, hangoskodhattak. Megint máskor zörgős papírokat vettek elő: a gyerekek leterítették azokat, betakaróztak velük, átfutottak a papírokon. Egy másik alkalommal hatalmas lapokat ragasztottak a padlóra és a gyerekek félhomályban rajzoltak zenére.

A foglalkoztatókban jellemző volt, hogy a nevelők többnyire nem koordinálták a gyerekeket, hanem hátérbe húzódva hagyták őket kibontakozni. Mivel a foglalkoztatókban a nevelő mindig egyedül volt a gyerekekkel

azok belső telefontal voltak felszerelve, hogy probléma esetén értesíteni tudja társait.

^{1/4} 12-re az összes kisgyerek visszaért a csoportszobába. Kezet mostak és felkerültek az előké. ismét a szőnyegen telepedtünk le, és megkezdődött az ebéd előtti közös éneklés. Előkerült az úgynevezett varázsdoboz, amelyben a szülők által készített/varrt állat és egyéb figurák voltak. Ezek mindegyikéhez kapcsolódott valamilyen ének. A nevelő egyrészt saját döntése, másrészt a gyerekek kérései alapján vette ki a dobozból a figurákat és énekeltek, valamint mutogatták el a hozzá kapcsolódó dalt. A közös éneklést a nap fénypontja, a közös ebéd követte. Az ebéd megérkezése után egyszerre ültették le a gyerekeket az asztalokhoz. Mind a négy nevelőnek volt egy-egy téglalap alakú asztala és a köré ült le a saját gyerekeivel. A gyerekeknek kötött asztaluk volt, de nem volt kötött helyük az asztalon belül. A nevelők nemcsak kínálták az ételt, hanem együtt is étkeztek a gyerekekkel. És nemcsak ők, hanem a konyhai dolgozók, technikai asszisztensek is. Olyan igazi családias hangulatban teltek ezek az ebédek, jókedvűen, beszélgetősen, vidáman. A menü mindig több fogásból állt. Általában tésztával, rizottóval, vagy levestel kezdődött a sor, amit többféle párolt zöldség és húsgombóc vagy sajt vagy hal vagy valamilyen sült hús követett, lezárásként pedig minden gyerek kenyeret kapott, többnyire

olívaolajjal. Az ételek igen ízesek voltak. Az étkezéshez villát is használtak a gyerekek. Az ebéd bő órán keresztül tartott. Étkezés után nem szalvétát használtak, hanem nedves kis törölközőkbe törölték a gyerekek a kezüket.

Ebéd után két csoportra oszlottak a gyerekek: a hazamenők a belső szobában várakoztak, míg az ott alvók a külsőben. Ilyenkor történt meg a pelenkaváltás. A pelenkázóra nem kellett felemelni a gyerekeket, hanem kis lépcsőn fel tudtak menni.

Popsitörlőt nem használtak, székelés után lemosták a gyerekek fenekét, ilyenkor kesztyűt húztak. Csak papírtörlővel dolgoztak, textilpelenka nem volt. Pelenkaváltás után az ott alvó gyerekeket, $\frac{1}{4}$ 2 körül kísérték be az altatószobába, ahol mindenkinek megvolt a saját helye. Alváshoz levetkőztették a gyerekeket. Énekkel teremtették meg az ellazuláshoz szükséges hangulatot. A gyerekek 1-1,5 órát aludtak. Ébredés után két opció volt: volt, akit közvetlen ébredés után vittek haza, volt, aki ott uzsonnázott.

Olaszországban a bölcsődék fizetősek, a térítési díj annak is függvénye, hogy ki meddig marad a bölcsődében (ebéd után, uzsonna előtt és után lehetett hazavinni a gyerekeket). Nagyjából fentiek mentén telt egy nap a firenzei bölcsődében.

A szülőkkel történő kapcsolattartás több síkon valósult meg. A reggeli és a távozáskori információcserén kívül, csakúgy, mint nálunk a szülőknek lehetősége nyílt külön fogadóórára a gyermek saját nevelőjével. A szóbeli tájékoztatáson túl napközben minden gyerekről kis feljegyzést készítettek a szülő számára arról, hogy mennyit evett a kisgyerek, milyen foglalkozáson vett részt, volt-e széklete, mennyit aludt. Ezeket a feljegyzéseket kint a névvel ellátott csipeszekre rögzítették. Kint is tartottak szülőcsoportos beszélgetéseket, valamint szülői délutánokat. A szülői délutánok során készítették el az anyukák és az apukák a gyermekük év végi naplójának a borítóját, valamint a fent említett varázsdoboz figuráit. Családi füzet helyett évvégén egy összefoglaló naplót kapott minden szülő. Ez tulajdonképpen egy A/4-es gyűrűs mappa volt (a szülők által készített borítóval), amibe a gyermek fejlődéséről írt bejegyzések, a gyermek munkái és rengeteg fotó került. Nagyon kreatívan és egyedien állították össze ezeket a naplókat a kollegák. Az a bölcsőde ahol én voltam új bölcsődének számított, így ott a szokások még alakulóban voltak, de a következő nevelési évtől már ők is bevezetik az

anyás/apás napokat. A nevelési év folyamán minden kisgyerek anyukája bent tölt egy délelőttöt a csoportban. Ilyenkor mindenféle kreatív eszközökkel, ötletekkel készülnek a szülők. Nemcsak spontán bemegy a csoportba, hanem ceremónia közepette úgymond bevarázsolják őt. Nagy hangsúlyt fektettek az ünnepelésre. Megtartották a születésnapokat, anyák és apák napjára, Húsvétra készültek. Karácsonykor és évvégén a szülőkkel közösen ünnepeltek. A kinti kollegáknak nagyon tetszett a nálunk szokásos családlátogatás.

Szeretnék még írni a sérült gyermekek fogadásáról. Abban a csoportban, ahol sérült gyermek is volt plusz egy kollega foglalkozott a gyerekekkel. Fontosnak tartották kiemelni, hogy a plusz kollega nemcsak a sérült gyermekkel foglalkozik - pont azért, hogy a gyermek ne érezze másságát -, hanem az egész csoporttal.

Beszámolómban igyekeztem mindvégig tárgyilagos maradni, és kívülről nézőként visszatekinteni a kint töltött időre, bár ez néha nagyon nehezemre esett, hiszen életem egyik meghatározó élménye marad a Firenzében eltöltött 5 hét. Emberileg és szakmailag is sokat fejlődtem: önbizalmat kaptam, szakmai rálátásom kiszélesedett, tanultam, ötleteket merítettem, új/másfajta megoldásokat láttam.

Feltehető a kérdés, sikerült-e tanulmányi út során szerzett tapasztalatokat saját

munkámba beépíteni, illetve mi az, ami leginkább megfogott, de módszertani kötöttség vagy helyhiány miatt eddig nem sikerült megvalósítani?

Néhány ötletet megvalósítottam: előző csoportomban elkészítettük a szív könyveit, van egy-két mondóka-ének, amit rendszeresen énekelek, mondogatok természetesen magyarul, alkotójáték- és játékötleket építettem be munkámba (pl.: elem-lámpázás, diavetítésnél a diavetítő fényével árnyjáték, zenére festés/rajzolás...).

Szívesen kipróbálnám itthon is az együttékezést, és nekem nagyon tetszett a kis csoportokra való bontás. Úgy tapasztaltam, hogy sokkal kevesebb volt a konfliktusforrás, hiszen a gyerekeknek kevesebb társzhoz kellett alkalmazkodniuk. Szimpatikus volt a kollektív felelősség a gyerekekért, érzésem szerint ez nyitottabbá, befogadóbbá tette a gyerekeket. Jó érzés volt, hogy már első naptól nemcsak, mint megfigyelő lehettem jelen, hanem szerves részét képezhettem a csoportnak.

Legvégére hagytam az engem leginkább lenyűgöző dolgot, az eurisztikus szobát. Tetszett, ahogy a gyermeki kíváncsiság újjára indulhatott ebben a térben és szabadon, korlátok nélkül fedezhette fel a számára ismeretlen tárgyakat, eszközöket.

Örülök, hogy megoszthattam Veletek élményeimet, bízom benne, hogy beszámolómban hasznosokra válik!

Molnár Éva kisgyermeknevelő,
Bp. II. kerület